

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

Informe sobre l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya

Antecedents

1. El Secretari general del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya trameta a la GAIP, el dia 27 d'abril de 2022, l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya, a fi que aquesta Comissió emeti el corresponent informe, especialment en relació amb els articles 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 19, 21, 25, 30, 45, disposició addicional 2a i disposició addicional 3a, per ser els preceptes relacionats amb la protecció de dades personals i l'accés a la informació pública.
2. Juntament amb el text de l'Avantprojecte de llei, el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya lliura a la GAIP la Memòria general, la Memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades, l'Informe del delegat de protecció de dades del Departament de Justícia i l'informe de resposta a l'informe del delegat de protecció de dades del Departament de Justícia.
3. El Ple de la GAIP, en la sessió de 3 de juny de 2022, aprova aquest informe.

Fonaments jurídics

1. Competència de la GAIP per emetre aquest informe

El departament de Justícia, a través de la Secretaria general, ha sol·licitat a la GAIP que emeti informe sobre l'avantprojecte de llei de Memòria democràtica de Catalunya, d'acord amb la seva funció d'informar els projectes normatius que regulin de forma directa el dret d'accés a la informació pública o que puguin tenir-hi una incidència rellevant, atribuïda per l'article 7.2.k del seu Reglament, aprovat pel Decret 111/2017, del 18 de juliol. Per tant, aquest informe se centra, exclusivament, en l'adequació dels preceptes de l'avantprojecte de llei que defineixen el règim d'accés als arxius i fons documentals de la memòria democràtica, als principis i garanties del dret d'accés a la informació pública.

El dret d'accés a la informació pública està garantit per a tota la ciutadania i entitats per l'article 18 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, i es projecta sobre qualsevol informació en poder de les administracions, i per tant, també sobre tota la informació de la Guerra Civil i del franquisme de la què la Generalitat pugui disposar.

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 1 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

Tanmateix, aquella llei preveu (Disposició Addicional Primera.2) l'aplicació d'un règim especial d'accés que estipuli unes condicions d'accés a la informació (procediment, límits, règim d'inadmissions, règim de garantia) diferents de les que estableix la llei de transparència com a règim general, quan existeixi un interès públic diferenciat i superior en garantir-ne l'accés (per exemple, en l'accés a informació mediambiental, o l'accés dels electes locals). En el cas de la informació referida a la violació de drets humans durant la Guerra Civil i la dictadura franquista a Catalunya, el règim general d'accés regulat per la llei de transparència resulta feixuc i insuficient per assolir els objectius de la llei de la memòria democràtica, orientats a la recuperació de la memòria històrica, a facilitar l'estudi de la repressió patida a Catalunya, i a garantir especialment l'accés a aquesta informació contrarestant l'absoluta manca de transparència del govern franquista i l'oblit practicat en la transició democràtica.

Sobre aquesta premissa, en els apartats següents, es valora el text dels articles que regulen l'àmbit material i subjectiu del dret d'accés a la informació en l'avantprojecte de llei en la versió remesa a aquesta Comissió, sens perjudici d'emetre nou informe en relació amb la versió de l'avantprojecte de llei aprovada per govern.

2. Objectius de la llei i àmbit de l'informe

L'Exposició de motius de l'Avantprojecte expressament assenyalava com a objectiu de la llei l'impuls de les polítiques memorialistes enfocades a condemnar les violències polítiques així com, el reconeixement exprés amb l'aprovació del conjunt de principis actualitzat per a la protecció i la promoció dels drets humans mitjançant la lluita contra la impunitat, i identifiquen com a obligacions dels estats la garantia del dret a la veritat, a la justícia, a la reparació i l'adopció de garanties per a la no repetició.

L'objectiu principal que es persegueix amb l'impuls d'aquesta llei, doncs, explicitat a la memòria general del projecte normatiu, és doble: d'una banda, reparar les víctimes de violència i repressió durant la Guerra civil i la dictadura franquista en les seves múltiples formes i reconèixer el compromís de les persones i col·lectius que van lluitar contra aquella repressió; i de l'altra, regular una política pública de recuperació i divulgació de la memòria històrica de Catalunya de les vulneracions de drets humans patides durant la Guerra civil i la dictadura franquista, amb la doble finalitat pública de garantir el dret a la veritat individual i col·lectiva de Catalunya, i d'enfortir els valors democràtics amb la divulgació dels excessos i injustícies que es deriven d'enfrontaments bèl·lics i d'opcions polítiques i de govern que no respecten els principis i valors democràtics

Per tant, existeixen dos beneficiaris directes de les polítiques de recuperació, preservació i divulgació de la memòria històrica que s'impulsen amb aquesta llei: les víctimes (i els seus familiars), per suposat, però tant important com elles, la ciutadania entera, que té dret a conèixer la

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 2 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

veritat, a que s'investigui i es difongui la història vertadera del què va suposar la Guerra Civil i la dictadura franquista per als drets humans del poble de Catalunya, per tal d'evitar que la història es repeteixi.

Aquest doble objectiu es persegueix amb diferents tipus de mesures: en primer lloc, un bloc de mesures tendents a regular i habilitar legalment la Generalitat per proveir-se d'aquesta informació i documentació d'altres institucions o de mans privades i la seva cessió institucional, amb la finalitat de poder difondre-la elaborant el Banc de la Memòria Democràtica i, així, prestar la garantia institucional al dret a la veritat; es tracta, doncs, d'una regulació instrumental que s'ha de posar al servei de la utilitat i servei que farà per als dos beneficiaris de les polítiques de recuperació de la memòria democràtica abans esmentades: les víctimes i la ciutadania. En segon lloc, la llei conté un bloc de mesures tendents a la reparació moral de les víctimes de la repressió i a restituir-les la dignitat que la dictadura les va arrabassar. Es tracta d'una regulació indispensable i irrenunciable en el marc de les polítiques de memòria democràtica, però que, tanmateix, aquest informe no tractarà perquè són alienes a les funcions i competència de la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública (en endavant, GAIP).

Finalment, la llei regula un darrer bloc de mesures, que dóna sentit al primer i que suposa l'exercici de la seva funció de garantia institucional del dret a la veritat: a partir de la informació i documentació que la Generalitat recuperi d'aquell període i sistematitzi, regular el règim d'accés a aquella informació, tant de les víctimes i familiars, com dels investigadors i historiadors, com de la ciutadania en general. És en relació amb aquesta regulació que es centra aquest informe, de conformitat amb la funció i àmbit d'actuació de la GAIP.

3. La fonamentació i regulació de l'accés a la informació del Banc de la Memòria Democràtica

El fonament de l'accés a la informació del Banc de la Memòria Democràtica de la Generalitat es troba en l'obligació imposada pel dret internacional als governs de garantir el dret a la veritat, individual i col·lectiu, de manera que maldi perquè la ciutadania pugui conèixer la veritat d'una etapa de la història de Catalunya que la dictadura va falsejar i amagar, i per a què les víctimes i els seus familiars puguin conèixer el detall de la repressió patida, o les circumstàncies que van envoltar la seva mort o desaparició durant la guerra. Nogensmenys, el dret a la justícia justifica i fonamenta les mesures de restitució moral de les víctimes, així com de restitució i retorn de la dignitat del poble català, divulgant la situació de repressió política i de violació de drets humans patides a Catalunya amb especial crueltat durant la Guerra Civil i la dictadura franquista. Finalment, però no menys important, el foment institucional dels valors democràtics justifica i exigeix polítiques públiques que facilitin al màxim els estudis i la divulgació de les atrocitats que

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 3 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

s'esdevenen d'una Guerra Civil això com la violència institucional contra els drets humans i polítics que es practiquen des de règims de govern dictatorials o totalitaris.

L'informe del relator especial de Nacions Unides sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, de 22 de juliol de 2014 (A/HRC/27/56/Add.1), al qual fa referència l'Exposició de motius de l'Avantprojecte de Llei, fa referència a la necessitat de polítiques públiques de promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició i les vincula amb el paper central que tenen els arxius per promocionar i fer efectiu el dret a la veritat.

La garantia d'aquests principis i valors expressament assenyalats com a objectius de la Llei de Memòria Democràtica (el dret a la veritat, el dret a la justícia i el foment dels valors democràtics) haurien de portar al disseny d'un règim especial d'accés a la informació del Banc de Memòria Democràtica adequat a la finalitat pública perseguida de recuperació de la memòria individual i col·lectiva d'aquella etapa, màxim si tenim en compte que aquell arxiu públic està cridat a cobrir el dèficit històric d'informació sobre les violacions de drets humans i depuracions professionals imposat per la dictadura, especialment necessari vist l'auge d'ideologies que les blanquegen, minimitzen o, fins i tot, les neguen.

La Llei de transparència (Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, en endavant LTAIPBG) regula un règim general d'accés a tota la informació en poder de les administracions i ens públics, per servir a la finalitat de retiment de comptes i de control per la ciutadania de l'actuació dels poders públics en la gestió dels recursos i dels interessos públics. Respon a l'exigència de transparència en la gestió de recursos i la definició i aplicació de polítiques públiques dels governs, i a la voluntat de restituir la confiança de la ciutadania en els seus gestors públics. D'acord amb aquesta finalitat, el sistema d'accés públic a la informació en poder de les administracions se sustenta en dos pilars: l'accés en règim obert, en règim de publicitat activa als webs institucionals, a la informació que es considera mínima i necessària per permetre el control ciutadà de l'activitat pública (i, sempre que es pugui, en format reutilitzable); i un segon pilar, complementari, que possibilita la sol·licitud d'altra informació en poder de l'Administració mitjançant el procediment del dret d'accés a informació pública, que es troba condicionat a la concurrència d'un seguit de límits legals a l'accés que protegeixen béns o interessos públics o privats que es consideren de millor protecció que el dret individual, en cas que resultin incompatibles, des de la perspectiva de la rellevància de la informació per a la finalitat del retiment de comptes públic.

Aquest règim general d'accés de l'LTAIPBG, al qual l'Avantprojecte de Llei remet, resulta insuficient i inadequat per a regular l'accés a la informació de la memòria democràtica recuperada, perquè l'accés a aquella informació no se sustenta només en el dret individual d'accés a qualsevol informació pública que garanteix la Llei de transparència, sinó que es fonamenta també, i principalment, en el dret a la veritat en relació amb una etapa històrica sense, a penes, informació

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 4 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

oficial; el dret a la justícia individual i col·lectiva, i a la restitució de la dignitat de les víctimes i de Catalunya com a poble, especialment reprimat per la dictadura franquista, i en l'interès públic en la garantia d'aquells drets de la ciutadania i en la promoció dels valors democràtics que evitin la proliferació i l'assentament d'ideologies totalitàries que falsegin aquella veritat històrica i blanquegin la violació de drets humans, civils i polítics.

Per a l'assoliment dels objectius de l'Avantprojecte de Llei, doncs, cal que la pròpia Llei defineixi unes condicions d'accés, obertura i fins i tot reutilització de la informació que possibilitin avançar en el coneixement, estudi, investigació i difusió d'aquella etapa històrica, superant la manca de transparència de la dictadura, la institucionalització de l'oblit de l'època postfranquista, i el dèficit de memòria democràtica que això ha provocat, restituint a Catalunya la seva història i fomentant el seu coneixement dins i fora del seu territori, i garantint a les víctimes però també a tota la ciutadania, el seus dret a la veritat i a la justícia.

4. Dret a saber i dret a la veritat: règim d'accés als fons documentals de la memòria democràtica

Des de la perspectiva del dret d'accés a la informació pública, l'objecte de la Llei esmentat a l'article 1.e) és el que incideix més directament en aquest àmbit, quan assenyala que té per objecte:

- e) Satisfereix el dret de la ciutadania a conèixer la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil i les circumstàncies en què, durant aquest període, es van produir desaparicions de persones i es van cometre vulneracions de drets humans.

Per l'assoliment d'aquest objectiu, és essencial que el reconeixement d'aquest dret a conèixer la veritat dels fets ocorreguts estigui associat a la garantia d'un règim d'accés ampli i generós als documents i dades que documenten aquella època, sense el qual la garantia del dret a la veritat no passaria de ser un brindis al sol.

- Àmbit material del dret d'accés: fons documentals i arxius

És pertinent en aquest punt esmentar que l'article 7 de l'Avantprojecte defineix el que s'entén a efectes de la Llei per arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica, de manera que s'ha de considerar que aquesta és la definició d'informació sobre la qual es projectaran els drets que es reconeixen en aquesta Llei, en concret, respecte l'accés a informació:

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 5 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

Article 7. Arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica

- 1. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica aquells que continguin documents que es puguin utilitzar com a testimoni i prova de fets ocorreguts durant el període que comprèn la Segona República, la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil, i per construir la memòria democràtica.*
- 2. Els documents aplegats en arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica que estiguin inclosos en algun dels supòsits establerts als apartats 2, 3 i 4 de l'article 19 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català integren el patrimoni documental de Catalunya.*
- 3. Els documents no compresos en les lletres a) a d) de l'article 19.2 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, que pels seus valors i la seva rellevància per a la recuperació de la memòria democràtica hagin de fer part del patrimoni documental de Catalunya, s'hi han d'integrar per resolució de la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de patrimoni cultural, amb l'informe previ del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental, d'acord amb l'establert a la lletra e) de l'article 19.2 esmentat.*
- 4. L'establert a la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents és aplicable als documents de titularitat pública i als documents privats que integren o poden integrar el patrimoni documental de Catalunya aplegats en arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica.*
- 5. La Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per identificar, descriure, inventariar, protegir i difondre els documents aplegats en arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica i per garantir-ne la integritat, en particular en els casos de major deteriorament, risc de degradació o pèrdua.*
- 6. La Generalitat ha de concedir subvencions i ajuts per tal de facilitar a les persones titulars d'arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica de caràcter privat integrants del patrimoni documental el compliment de les obligacions establertes a l'article 13 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol.*
- 7. La Generalitat, d'acord amb les seves disponibilitats pressupostàries, ha de promoure l'enriquiment del patrimoni documental mitjançant la compra, la donació, el llegat, la cessió en comodat o l'ingrés per qualsevol altre títol, o l'obtenció d'una còpia d'arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica que es trobin en institucions públiques o de titularitat privada, nacionals o estrangeres.*
- 8. L'Administració de la Generalitat, en col·laboració amb les altres administracions públiques, ha d'impulsar les mesures necessàries per recuperar el patrimoni documental confiscat a Catalunya*

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 6 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

durant el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

9. L'Inventari del Patrimoni Cultural Català, regulat per l'article 60 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, ha d'incloure el cens dels arxius per a la recuperació de la memòria democràtica que conserven béns integrants del patrimoni documental de Catalunya.

D'acord amb aquest article, el banc documental de la memòria democràtica s'integra tant d'arxius i fons documentals de titularitat pública, com privada, i per tant, als efectes del règim d'accés d'aquesta llei, la informació pública en poder de la Generalitat sobre la què es projecta el dret d'accés estaria composta tant de la informació obrant en els seus arxius, com de la documentació que obri en altres arxius de titularitat privada que s'integrin el patrimoni cultural de Catalunya. **Aquesta dualitat en la titularitat pública i privada dels fons documentals i arxius relatius a la memòria democràtica no ha de condicionar el dret d'accés a la informació, si bé pot requerir mesures especials en la forma d'accés.** L'autorització de l'accés s'ha de fonamentar en la rellevància i al idoneïtat de la informació per a l'assoliment de la finalitat, objectius i valors perseguint per la llei, i per tant, guarden relació amb el valor històric i interès social o individual en el seu contingut i no amb la naturalesa pública o privada del seu titular.

D'acord amb això, **la decisió sobre la consulta d'aquesta informació no pot estar en mans del seu titular quan ho sigui una persona o entitat privada, sinó que la llei ha d'atribuir-la expressament al Departament de Justícia**, a qui s'hauran d'adreçar les sol·licituds i a aquí correspon resoldre-les, prèvia audiència del titular del arxiu, ponderant les seves al·legacions i drets amb la rellevància i l'interès públic en l'accés a la documentació per a l'assoliment dels objectius de la llei i amb els drets i interessos privats legítims que concorrin, i preveient, si escau, mesures de suport per a què la consulta produeixi el mínim destorb del seu propietari.

- **Àmbit subjectiu del dret d'accés: ciutadania, investigadors i víctimes**

L'àmbit subjectiu del dret d'accés als fons documentals objecte de l'Avantprojecte de llei està regulat al seu article 8, en aquests termes:

Article 8. Dret d'accés als documents

1. Les administracions públiques han d'adoptar les mesures necessàries per garantir el compliment del dret d'accés a la informació pública, d'acord amb el que estableixen la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, i la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, per tal de satisfer el dret de la ciutadania a

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 7 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

esclarir la veritat dels fets esdevenuts durant el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil, i per al coneixement de la memòria democràtica.

2. *Qualsevol persona pot consultar íntegrament la informació existent en documents que acreditin la seva condició de víctima d'acord amb aquesta llei i que estigui subjecta a la Llei 19/2014, del 29 de desembre. A aquests efectes, pot accedir a les dades personals de terceres persones que figurin en dits documents, sense subjecció als terminis establerts a l'article 36 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol.*

3. *L'accés a documents privats integrants del patrimoni documental es regeix per l'establert a la Llei 10/2001, de 13 de juliol, i per l'establert en la disposició addicional segona. Per tal de permetre-hi l'accés, les persones que en són titulars tenen dret a dipositar-los temporalment i sense cost en un arxiu públic del Sistema d'Arxius de Catalunya, d'acord amb l'establert a l'article 13.c) de la Llei 10/2001, de 13 de juliol.*

Analitzarem de forma diferenciada els seus apartats des de la perspectiva subjectiva del dret d'accés a la informació pública, però prèviament, caldria fer una menció prèvia a la inadequació de remetre el règim d'accés a dades personals en el fons documental de la memòria democràtica al règim de ponderació de la llei de transparència, o al règim de terminis previst a la Llei d'arxius, que resulten excessivament rigorosos tenint en compte la probabilitat de supervivència de les persones afectades i el perjudici que suposen per a l'assoliment de la finalitat de la llei. Cal doncs, avaluar si estaria justificat que la Llei de memòria democràtica de Catalunya, enlloc de remetre a altres normatives, contingué la seva pròpia regulació de conformitat amb les especificitats de la informació, d'afectació en drets subjectius, i de la missió pública que es persegueix amb el seu accés.

I, certament, la construcció de la memòria democràtica i la garantia del dret a la veritat de la ciutadania sobre una etapa en la què la informació oficial era inexistente o falsejada, constitueixen una missió pública que justifica que la Llei de la memòria democràtica de Catalunya reguli un tractament legal de les dades personals que sigui compatible amb l'assoliment d'aquells objectius i missió.

L'article 89 del Reglament europeu de protecció de dades (RGPD) preveu unes garanties i excepcions aplicables al tractament amb finalitats d'arxiu en interès públic, finalitats d'investigació científica o històrica o finalitats estadístiques en aquests termes:

"1. El tratamiento **con fines de archivo en interés público, fines de investigación científica o histórica** o fines estadísticos estará sujeto a las garantías adecuadas, con arreglo al presente Reglamento, para los derechos y las libertades de los interesados. Dichas garantías harán que se disponga de medidas técnicas y organizativas, en particular para garantizar el respeto del principio

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 8 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

de minimización de los datos personales. Tales medidas podrán incluir la seudonimización, siempre que de esa forma puedan alcanzarse dichos fines. Siempre que esos fines pueden alcanzarse mediante un tratamiento ulterior que no permita o ya no permita la identificación de los interesados, esos fines se alcanzarán de ese modo.

2. Cuando se traten datos personales con fines de investigación científica o histórica o estadísticos el Derecho de la Unión o de los Estados miembros podrá establecer excepciones a los derechos contemplados en los artículos 15, 16, 18 y 21, sujetas a las condiciones y garantías indicadas en el apartado 1 del presente artículo, siempre que sea probable que esos derechos imposibiliten u obstaculicen gravemente el logro de los fines científicos y cuanto esas excepciones sean necesarias para alcanzar esos fines.

3. Cuando se traten datos personales con fines de archivo en interés público, el Derecho de la Unión o de los Estados miembros podrá prever excepciones a los derechos contemplados en los artículos 15, 16, 18, 19, 20 y 21, sujetas a las condiciones y garantías citadas en el apartado 1 del presente artículo, siempre que esos derechos puedan imposibilitar u obstaculizar gravemente el logro de los fines científicos y cuanto esas excepciones sean necesarias para alcanzar esos fines.

4. En caso de que el tratamiento a que hacen referencia los apartados 2 y 3 sirva también al mismo tiempo a otro fin, las excepciones solo serán aplicables al tratamiento para los fines mencionados en dichos apartados.

Per tant, el Reglament preveu excepcions al règim general de tractament de dades si la finalitat és la investigació històrica o l'arxiu en interès públic, ambdós supòsits perfectament congruents amb la finalitat que persegueix la Llei de memòria democràtica. Els tractaments amb fins d'investigació històrica permeten excepcionar els drets d'accés (en termes de protecció de dades, informació a facilitar al titular de les dades, dret de rectificació, dret a la limitació del tractament i dret d'oposició) i els que es duen a terme amb finalitats d'arxiu públic permeten afegir a aquestes excepcions (notificació de les rectificacions o supressions i portabilitat).

De la seva banda, l'article 6.1.e RGPD preveu igualment l'habilitació per base jurídica com a alternativa al consentiment de l'afectat, de manera que quan el tractament de dades personals es faci en compliment d'una obligació legal (i, en aquest sentit, la llei podria establir que és obligació de la Generalitat garantir el dret a la veritat dels seus ciutadans, i impulsar l'estudi i difusió de la memòria democràtica), les condicions d'accés seran les que fixi aquella llei, el què porta, novament, a considerar que la Llei de memòria democràtica de Catalunya pot constituir perfectament una base jurídica legítima per establir unes condicions d'accés a dades pròpies diferents de les generals, d'acord amb la seva finalitat, de la mateixa manera que ho fa la Llei de transparència en preveure, en el seu article 24, un règim d'accés ponderat a les dades personals de tercers atenent a la finalitat de l'accés en termes de transparència i control dels poders públics.

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 9 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

D'acord amb això, remetre l'accés als fons documentals de la memòria democràtica a la regulació de la Llei de transparència (especialment, referir-lo al seu article 23, que exigeix el consentiment exprés en cas de dades referides a la ideologia política o afiliació sindical, o a la comissió d'infraccions) o als terminis de l'article 36 de la Llei 10/2001 (vint-i-cinc anys d'ençà de la seva mort o, si no se'n coneix la data, cinquanta anys d'ençà de la producció del document) resulta ineficient i, possiblement, incompatibles amb la finalitat de la Llei, i s'evidencia com a desproporcionat en relació amb el bé jurídic protegit quan la probabilitat de mort del titular del dret a la protecció de dades personals sigui apreciable per raons biològiques.

Resultaria, per tant, justificat **establir en la Llei de memòria democràtica de Catalunya un règim jurídic reforçat d'accés per a tota la ciutadania a aquests fons documentals, amb la finalitat i missió de fomentar la consciència individual i social del perill per als drets humans de les opcions no democràtiques i de garantir el dret a la veritat de la ciutadania**, compensant així el dèficit en transparència dels poders públics del franquisme; resulta igualment justificat establir un **règim encara més reforçat d'accés als estudiosos i investigadors de l'època per a la creació d'un estudi o obra periodística, literària o cinematogràfica**, considerant l'impacte que tindrà la seva obra en l'objectiu de recuperació de la memòria col·lectiva i la divulgació de la repressió i vulneració de drets humans i polítics llargament ocultats pels poders públics. Finalment, i quant a les víctimes, **el seu accés a la informació relacionada amb la repressió patida ha de ser pràcticament il·limitat, perquè es fonamenta en un dret reforçat a la veritat i la justícia i, per tant, i s'ha de garantir tant respecte dels arxius i fons documentals públics com privats**, tenint present que, en tant que es tracta d'un accés a dades personals pròpies, no s'hauria de veure sotmès al procediment ordinari de la Llei de transparència, ni als terminis de la Llei d'arxius.

Feta aquesta consideració general, que en el què correspongui, es reiterarà en els apartats següents, seguidament s'analitzarà el règim d'accés previst per l'Avantprojecte de Llei.

a) Accés general de la ciutadania.

L'apartat primer de l'article 8 de l'Avantprojecte de Llei remet a la normativa de transparència i d'arxius per regular el dret de la ciutadania a la informació de la memòria democràtica. És una remissió genèrica a la normativa ja existent que tanmateix, no introdueix cap element que reforci la posició de les persones que sol·liciten informació a l'hora d'accedir a aquests fons que han de permetre superar aquest dèficit de memòria democràtica que ja ha estat identificat com un dels objectius de la Llei. Per tant, l'actual redactat no introdueix cap element que reforci, coherentment amb els seus objectius, el règim d'accés a aquesta informació o que, almenys, introdueixi en la ponderació amb els límits generals a l'accés previstos en la Llei de transparència, la consideració prevalent de l'interès públic en la seva divulgació i garantia de l'accés a aquests fons documentals,

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 10 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

i remet al règim general d'accés a qualsevol informació pública establert per la normativa prèvia a la Llei de memòria democràtica: de transparència, per a la informació pública i d'arxius, per als arxius privats. Tenint en compte que aquesta regulació de referència ja és vigent, s'ha de concloure que **l'Avantprojecte de llei no modifica ni millora el marc legal d'accés a la informació de la memòria democràtica de Catalunya, malgrat els objectius declarats a la seva Exposició de motius, de manera que queda equiparat al règim d'accés a qualsevol altra informació pública i limitat per les mateixes causes.**

Aplicar el mateix règim general d'accés a la informació de la memòria democràtica que a la resta d'informació en poder de les administracions es considera insuficient per assolir l'objectiu de la llei, d'acord amb els epígrafs anteriors. Cal tenir en compte que el règim general d'accés a la informació pública serveix a l'interès particular en obtenir una informació, i a l'obligació de les administracions públiques de sotmetre's al control de la ciutadania; però en el cas de la informació referida a la Guerra Civil i el franquisme, hi concorre, a més, un altre interès públic, prou explicat en l'Exposició de motius i en la memòria general, en facilitar la recuperació de la memòria col·lectiva i difondre-la tan àmpliament com es pugui, la qual cosa exigeix un règim d'accés propi i més generós, que la pròpia llei pot establir, que valori i ponderi els límits a l'accés i la seva aplicació d'acord amb la finalitat de la llei i els seus objectius.

En aquest context, resulta necessari valorar i determinar si les regles generals de protecció de dades personals previstes a la legislació de transparència o d'arxius s'han de modular, per tal de no ser incompatibles amb la finalitat de la Llei. Per exemple, la llei d'arxius estableix terminis de trenta anys de la producció del document, o si es tracta de documents que contenen dades personals que puguin afectar la seguretat, l'honor, la intimitat la seguretat, l'honor, la intimitat o la imatge vint-i-cinc anys d'ençà de la seva mort, o, si no se'n coneix la data, cinquanta anys d'ençà de la producció del document, que l'APDCAT entén que apliquen només quan hi ha la certesa legal de la seva mort, i no només quan se'n desconeix la data. Aquestes cauteles, imprescindibles en l'accés general a informació, resulten desproporcionades quan es tracta d'accedir a dades de persones de les què es pugui presumir, per raons biològiques, la seva mort. En aquests casos, sembla excessiu requerir a qui vulgui accedir a la informació que promogui la declaració legal de mort.

Cal no oblidar que la pròpia llei que s'impulsa constituiria una base jurídica suficient i habilitant per a la cessió legítima de dades personals, tal i com s'ha avaluat anteriorment, i de fet, existeix un precedent prou significatiu en la Llei 11/2017, del 4 de juliol, de reparació de les víctimes del franquisme, que amb la missió pública de reparar la dignitat de les persones que van ser víctimes de la repressió, disposa la publicitat de la identitat de les persones que van ser condemnades sense autorització ni trasllat.

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 11 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

D'acord amb l'exposat, seria adequat un **accés parcial al Banc de la Memòria Democràtica o al Cens de víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista en règim de publicitat activa** (accés via web, en un règim almenys igual al del Banc de dades del Cost Humà de la Guerra Civil) i fins i tot caldria plantejar-se si determinada informació pot **publicar-se en format obert**, permetent la reutilització i tractament per altri de les dades, com a forma d'afavorir la reconstrucció de la memòria democràtica en la consciència col·lectiva i per a la satisfacció el dret a la veritat o la justícia de les víctimes i de la ciutadania, en general (no seria tota la informació del Banc de la Memòria, però sí aquella que resulti necessària i adequada per a l'objectiu i finalitat de la llei, i que no comporti un sacrifici desmesurat dels interessos o drets privats, per exemple, dades relatives a persones declarades mortes o de persones presumptament mortes per raons biològiques).

Per a la resta d'informació que no es publiqués en format obert, seria adequat que la llei establís **un règim jurídic d'accés propi i diferenciat del règim general de l'LTAlPBG**, (establint el procediment de sol·licitud: forma de sol·licitud, requisits, termini per resoldre, òrgan competent per resoldre, vies de garantia; els límits legals a l'accés i les causes d'inadmissió aplicables) o, almenys, si es manté l'opció actual de remetre's al règim general d'accés de la llei de transparència, caldria establir per aquesta llei que caldrà considerar com a **element de ponderació favorable** l'interès públic en la garantia del dret a la veritat i en el coneixement i divulgació de la memòria d'aquella època establert per la llei de memòria democràtica.

b) accés d'investigadors, periodistes i escriptors

Si la finalitat de la llei és recuperar la memòria democràtica, difondre els fets ocorreguts en una època opaca i sense transparència pública, i garantir el dret a la veritat individual i col·lectiu en relació amb aquella informació, és clar que el dret d'accés haurà de ser especialment protegit i afavorit quan el sol·liciti una persona per a la realització d'un estudi o recerca que permetin la recuperació d'aquest coneixement, o la creació d'una obra periodística, literària o audiovisual que contribueixi a la seva difusió. D'acord amb això, l'avantprojecte de llei hauria de contenir una previsió que legitimi **l'accés reforçat per a aquestes professionals (investigadors, estudiosos, historiadors, educadors, periodistes, escriptors, guionistes)**. Aquesta previsió no evitarà que s'hagi d'analitzar cas per cas, i correspon fer-ho, **decidint sobre l'autorització de l'accés (signin fons documentals o arxius de titularitat pública com privada), al Departament de Justícia**, que en la resolució tindrà en compte la pertinència, l'especificitat i la necessitat d'accedir a aquests fons per documentar l'estudi, treball o l'obra, l'afectació de drets de tercers, i la rellevància i interès públic en disposar col·lectivament d'aquest estudi o obra per a la finalitat de la llei, als efectes de contribuir a esclarir la veritat i a reconstruir la memòria de Catalunya en aquella etapa.

Especialment aplicables al cas dels estudiosos o divulgadors per obra creativa d'aquesta època són les consideracions fetes en l'apartat anterior respecte la necessitat de no aplicar els terminis

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 12 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

de l'article 36 de la Llei 10/2001 i regular en la Llei de la Memòria Democràtica un règim legal específic i diferenciat, tal i com permet la pròpia llei d'arxius, que flexibilitzi l'exigència de consentiment o de declaració de mort i permeti l'accés dels estudiosos als fons documentals, en congruència amb els objectius de la llei.

En tot cas, sempre que sigui possible, l'accés als fons documentals i arxius s'ha de produir prèvia dissociació de la identitat de les persones físiques de les què no consti la declaració de mort i que biològicament puguin estar vives. Tanmateix, si el volum o la complexitat de la tasca d'anonimització impedeixin assumir-la sense impedir el normal funcionament del servei d'arxiu o sense una càrrega de feina desproporcionada per al personal responsable del fons documental, el Departament de Justícia valorarà si ha de protegir-se de manera prevalent l'interès públic de l'obra o estudi al qual serveix l'accés, d'acord amb les finalitats de la llei, i en aquest cas podrà autoritzar l'accés de l'investigador o escriptor previ **compromís escrit de no divulgar les dades personals que identifiquin les víctimes si poden estar vives**, sense el seu consentiment.

c) Accés de les víctimes

El punt 2 regula l'accés a la informació o dades pròpies de les víctimes, en aquests termes: el dret de qualsevol persona pot consultar íntegrament la informació existent en documents que acreditin la seva condició de víctima d'acord amb aquesta llei i que estigui subjecta a la Llei 19/2014, del 29 de desembre. A aquests efectes, pot accedir a les dades personals de terceres persones que figurin en dits documents, sense subjecció als terminis establerts a l'article 36 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol.

La remissió que es fa en aquest article a la Llei de transparència, sembla referida al concepte d'informació pública, més que a les condicions d'accés. L'article 2.b LTAIPBG la defineix com la informació "en poder" de les administracions. Resulta, doncs, necessari, si no és que es vol un resultat contrari al dret de les víctimes a accedir a la seva pròpia informació quan consti en arxius privats, que s'aclareixi que el dret d'accés es projecta sobre tota la informació, de titularitat pública o privada, que constitueixi el fons documental de la memòria democràtica.

Quant a la segona part de l'apartat quan fa referència a que la persona que tingui la condició de víctima pot accedir a les dades personals de terceres persones que figurin en dits documents, sense subjecció als terminis establerts a l'article 36 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol. Caldria valorar si es pot reforçar aquest accés, ateses les circumstàncies excepcionals que el fonamenten, excloent no només els condicionants dels terminis establerts a la Llei d'arxius i documents sinó també als requisits de tramitació que exigeix la Llei de transparència, accés a la informació pública i bon govern, especialment el tràmit de trasllat a terceres persones que poden veure afectats els

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 13 de 14

COMISSIÓ DE GARANTIA
DEL DRET D'ACCÉS
A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

seus drets i interessos en la informació que es sol·licita i que podria deixar gairebé en no-res l'exercici d'aquest dret d'accés de la víctima.

Conclusions

El règim d'accés previst a l'LTAPBG resulta insuficient per garantir que s'assoleixen els objectius i principis en què es fonamenta la llei. Seria necessari preveure un règim reforçat d'accés a la informació de la memòria democràtica que permeti l'assoliment de la finalitat de la llei, no només per a les víctimes a les què empara el dret d'accés a dades pròpies garantit per l'article 9 RGPD, sinó també per als investigadors i creadors, l'obra dels quals és essencial per recuperar i difondre la memòria col·lectiva i superar l'oblit institucional en el coneixement del passat recent de la nostra societat, i de tota la ciutadania, que té un dret especial que s'afegeix al dret a la informació: el dret a la veritat i a la justícia, valorant la publicació en règim obert de la informació essencial que no perjudiqui drets de tercers.

Subsidiàriament, es recomana, incorporar en la llei que en la ponderació dels límits legals a l'accés previstos a l'LTAPBG, s'haurà de tenir en compte sempre l'interès públic en la divulgació de la informació com un element de ponderació en reforç del dret d'accés.

Elisabet Samarra Gallego
Presidenta

Doc. original signat per:
Elisabet Samarra Gallego
08/06/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 09/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
09/03/2023 13:04:50

Pàgina 14 de 14